

การทำหัวโขน

การปั้นหุ่น

เตรียมดินเหนียว, ปั้นหุ่นดิน, เปลี่ยนเป็นหุ่นปูนปลาสเตอร์

การพอกหุ่น และผ่าหุ่น

เมื่อปั้นหุ่นเสร็จแล้วจะใช้กระดาษสาฉีกเป็นชิ้นเล็ก ๆ ปิดทับด้วยแปรงเปือกที่ละชั้นจนได้ความหนาที่เหมาะสม แล้วนำไปผึ่งแดดให้แห้งก่อนจะกรีดด้านหลัง เพื่อนำกระดาษออกจากหุ่นและยึดติดรอยผ่าด้วยกาว จากนั้นปิดกระดาษซ้ำอีกครั้งจนได้ "กะโหลก" ที่สมบูรณ์ พร้อมสำหรับการปั้นหน้าโขนต่อไป

การแต่งหน้าหุ่น ตัดลวดลาย และทำเครื่องประกอบ

การประกอบส่วนต่าง ๆ เช่น มงกุฎ จอนหู ตา ฟัน และเขี้ยว ยังต้องใช้วัสดุเฉพาะ เช่น หนั้วว หอยมุก และรัก เพื่อให้ได้หัวโขนที่สมบูรณ์แบบตามแบบแผนโบราณ

การปิดทองและติดพลอย

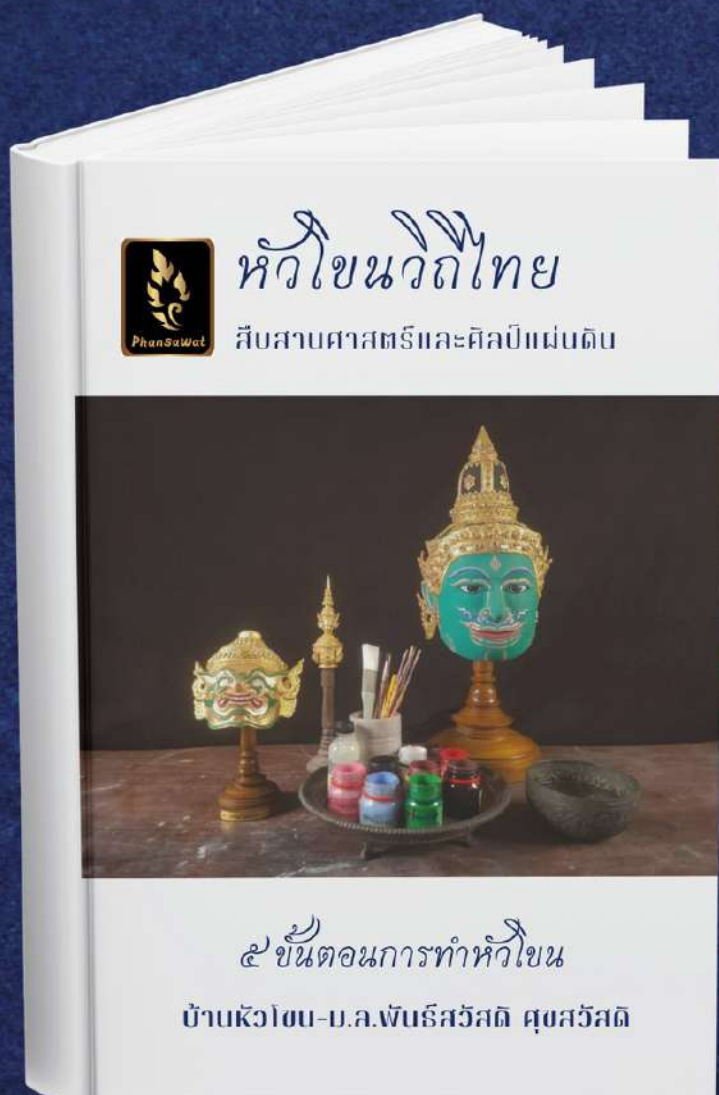
การปิดทองคำเปลวจะปิดลงบนส่วนที่มีลายรักหรือบริเวณหน้าสีทองของหัวโขน เพื่อเพิ่มความสวยงามและความสุกปลั่งให้แก่ผลงาน พลอยจะประดับเฉพาะมงกุฎ กรอบพักตร์ จอนหู และลายกายของหัวโขน เพื่อรักษาความสมดุลระหว่างความงดงามและความคงทนของวัสดุ

การลงสี การเขียนลวดลายลาย

การลงสีหน้าโขนต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับสีในพจนานุกรมไทยอย่างถ่องแท้ เนื่องจากสีของแต่ละตัวละครมีเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น พระรามใช้สีเขียวฉ่ำ ส่วนพระลักษมณ์ใช้สีทอง

ลวดลายไทยเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเพิ่มความประณีตงดงามให้หัวโขน โดยเฉพาะ "ลายฮ่อ" ที่ปรากฏในทุกหน้าโขน ซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างชำนาญเพื่อให้ลวดลายละเอียดอ่อนและสมบูรณ์

๕ ขั้นตอนการทำหัวโขน

ข้าบหัวโขน-ม.ล.พันธ์สวัสดิ์ ศุขสวัสดิ์

หัวโขน-ม.ล.พันธ์สวัสดิ์ ศุขสวัสดิ์
เลขที่ ๕/๑ หมู่ที่/หมู่บ้าน ๑
ถนน อุทอง ตำบล ท่าสาคร
อำเภอ พระนครศรีอยุธยา
จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

หัวโขนวิถีไทย